

Kursplan

för kurs på grundnivå

Specialpedagogik och kommunikation I
Special Education and Communication I

30.0 Högskolepoäng
30.0 ECTS credits

Kurskod:	UQ101N
Gäller från:	HT 2008
Fastställt:	2008-06-10
Institution	Specialpedagogiska institutionen
Ämne	Specialpedagogik

Beslut

Kursen ingår i inriktningen *Specialpedagogik och kommunikation* inom läraryrket i ämnet specialpedagogik.

Kursen är avsedd för studenter som ämnar avlägga lärarexamen med specialpedagogisk profil 240 hp.

Kursansvarig institution är Specialpedagogiska institutionen vid Stockholms universitet. Denna kursplan är fastställd av prefekten 2008–06–10.

Kursplanen är giltig fr.o.m. termin H08.

Förkunskapskrav och andra villkor för tillträde till kursen

För tillträde till kursen som inriktning i läraryrket krävs att den studerande är antagen till läraryrket och med godkänt resultat studerat en inriktning.

Kursens uppläggning

Provkod	Benämning	Högskolepoäng
DK11	Specialpedagogisk grundkurs	15
DK12	Specialpedagogik: Funktionsnedsättn., delaktighet o lärande	15

Kursens innehåll

Kursens övergripande syfte är att öka blivande lärares förutsättningar att skapa utvecklande och utmanande lärandemiljöer för på barn, unga och vuxna med stora hinder i sitt lärande. Tyngdpunkten i kursinnehållet ligger på ett vidareutvecklande av allmänpedagogiska teorier.

Specialpedagogisk grundkurs

- centrala begrepp inom specialpedagogiken,
- relevanta styrdokument,
- ledarskap och klassrumsklimat utifrån delaktighet,
- förebyggande specialpedagogiska arbetssätt,
- värdefrågor,
- barns livsvärld,
- vetenskaplig undersökningsmetod: observation.

Specialpedagogik: Funktionsnedsättning, delaktighet och lärande

- problematisering av betydelsefulla begrepp; exempel på sådana begrepp är delaktighet, värdegrund,

inkludering/exkludering, mångfald och funktionsnedsättning,
- grundläggande kunskap om vanliga funktionsnedsättningar med utgångspunkt från individens och omgivningens möjligheter och begränsningar i lärandesituationen,
- miljö- och riskfaktorer för barn och unga (psykosociala förutsättningar),
- samarbetsinlärning,
- värdegrund och kulturella skillnader,
- vetenskaplig undersökningsmetod: intervju,
- styrdokument och lagar.

Förväntade studieresultat

Efter att ha genomgått kursen ska studenten kunna:

- synliggöra och problematisera lärares handlingsutrymme i mötet med barn/elever i behov av särskilt stöd,
- observera, beskriva och analysera barns/elevs villkor för delaktighet i lärandemiljöer ur ett samhälls-, organisations-, grupp- och individperspektiv,
- i relation till litteratur analysera tillämpade förhållningssätt och arbetsformer som för att i pedagogiska verksamheter möta barn/elever i behov av särskilt stöd,
- beskriva förebyggande och åtgärdande arbete för att förhindra svårigheter för individer på samhälls-, organisations-, grupp- och individnivå,
- översiktligt beskriva och redogöra för vanliga funktionsnedsättningar och dess pedagogiska konsekvenser,
- planera, genomföra och utvärdera en aktivitet utifrån samarbetsinlärningens principer där delaktighet och lärande beaktas,
- analysera miljöns betydelse för individers lärande och delaktighet.

Dessutom förväntas studenten efter genomgången kurs kunna läsa och arbeta med vetenskapliga texter av olika slag samt att producera text i enlighet med grundläggande akademisk formalia av relevans för kunskapsområdet.

Undervisning

Undervisningen sker i form av föreläsningar, seminarier, workshops utifrån fallbeskrivningar, muntliga och skriftliga redovisningar av arbeten enskilt och i grupp samt litteraturstudier.

I kursen ingår att studenten läser, diskuterar och analyserar innehållet i egna och andras texter och i skrift formulerar reflektioner i anslutning till kurslitteratur och seminariediskussioner.

Kursens teoretiska avsnitt bearbetas i relation till den studerandes egen undervisningspraktik.

Under kursens gång ges studenterna möjlighet att påverka kursens arbetssätt. En utvärdering genomförs i slutet av kursen.

Kunskapskontroll och examination

Kursen examineras genom dels en muntlig examination i grupp och en individuell skriftlig examinationsuppgift som också redovisas muntligt.

Betygsättning på kurs sker enligt en sjugradig målrelaterad betygsskala:

- A = Utmärkt
- B = Mycket bra
- C = Bra
- D = Tillfredsställande
- E = Tillräckligt
- Fx = Otillräckligt
- F = Helt otillräckligt

Kursens betygsriterier delas ut vid kursstart.

För att få slutbetyg på hela kursen krävs lägst betyget E på samtliga delkurser samt:

- närvaro vid såväl campusförelagda som nätbaserade aktiviteter,
- genomförda fältarbeten/VFU-uppgifter som redovisas muntligt och skriftligt,

- grupprapporter,
- godkänd närvaro under VFU.

Kurslitteratur

Obligatorisk litteratur, delkurs 1

Ahlberg, A. (2001). *Lärande och delaktighet*. Lund: Studentlitteratur. (165 s).

Björndal, C. (2002). *Det värderande ögat. Observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning*. Stockholm: Liber. (145 s).

Brodin, J. & Lindstrand, P. (2007). *Perspectives of a school for all*. Department of Human Development, Learning and Special Education, Stockholm Institute of Education, Stockholm Sweden. (6 s).

Börjesson, M. & Palmblad, E. (red.) (2003). *Problembarnets århundrade*. Lund: Studentlitteratur. (215 s).

Folkesson, A. (2004). *Datorn i det dialogiska klassrummet*. Lund: Studentlitteratur. (154 s).

Gustavsson, A. (red.) (2004). *Delaktighetens språk*. Lund: Studentlitteratur. (Kap. 1, 4, 7, 10 & 12). (ca. 85 s).

Hjärne, E. & Säljö, R. (2008). *Att platsa i en skola för alla*. Stockholm: Norstedts akademiska förlag. (160 s).

Johansson, E. & Johansson, B. (2003). *Etiska möten i skolan : värdefrågor i samspel mellan yngre skolbarn och deras lärare*. Uppsala: Almqvist & Wiksell. (262 s).

Lund, I. (2006). *Hon sitter ju bara där! Inagerade beteende hos barn och unga*. Lund: Studentlitteratur. (145 s).

Matson, I. (2007). *En skola för eller med alla. En kommuns arbete för att nå sina mål*. Stockholm: Lärarhögskolan i Stockholm, institutionen för individ, omvärld och lärande (IOL). (130 s). Finns tillgänglig på Internet (2008-06-03):
http://www.buv.su.se/content/1/c6/03/41/04/IOL_Forskning_39_Inga_Lill_Matson.pdf

Sivertun, U. (2000). *Social och kulturell problematik i gymnasieskolan, sett från ett specialpedagogiskt perspektiv*. Stockholm: Lärarhögskolan i Stockholm, Institutionen för individ, omvärld och lärande (IOL). (90 s).

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet. www.vr.se

Obligatorisk litteratur, delkurs 2

Bakk, A. & Grunewald, K. (2004). *Omsorgsboken : En bok om begåvningsmässiga funktionshinder*. Stockholm: Liber. (396 s). **Alternativt:** Broberg, A., Almqvist, K. & Tjus, T. (2003). *Klinisk barnpsykologi. Utveckling på avvägar*. Stockholm: Natur och Kultur. (367 s).

Gustafsson, A. (red.) (2004). *Delaktighetens språk*. Lund: Studentlitteratur. (Kap. 2, 6, 8, 9 & 11). (69 s).

Hallerstedt, G. (red.) (2006). *Diagnosens makt. Om kunskap, pengar och lidande*. Göteborg: Daidalos. (125 s).

Lundström, E. (2007). *Ett barn är oss fött*. Stockholm: HLS förlag. (262 s).

Ljusberg, A., Brodin, J., & Lindstrand, P. (2007). Ethical issues when interviewing children in remedial classes. *International journal of rehabilitation research*, 30. (pp 203-207).

Torstensson-Ed, T. (2003). *Barns livsvärld*. Lund: Studentlitteratur. (192 s).

Myndigheten för skolutveckling (2001). *Det leksamma allvaret*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling. (111 s).

Putnam, J-A. (1999). *Cooperative learning and strategies for inclusion: Celebrating diversity in the Classroom*. Baltimore: Brookes. (Kap 2). (25 s).

Roll-Pettersson, L. (2001). Parents talk about how it feels to have a child with a cognitive disability. *European Journal of Special Need Education*, 16. (pp 1–14).

Sahlberg, P. & Leppilampi (1998). *Samarbetsinläring*. Stockholm: Runa Förlag. (192 s).

SOU 1997:108. Kapitel 2. Att ha makt över språket – en rättvis och demokratisk fråga. (s. 15–59). Kapitel 4. När barn/inte/lär sig läsa och skriva. (s. 111–139). *Att lämna skolan med rak rygg. Slutbetänkande av Läs- och Skrivkommittén*. (s. 251–261). Stockholm: Fritzes.

Socialstyrelsens fältgrupp (2003). *Egen bedömning av delaktighet enligt ICF*. Stockholm: Socialstyrelsens fältgrupp. (11 s).

Utöver detta tillkommer samtliga styrdokument för förskola och skola samt valbar litteratur om ca 800 sidor som väljs i samråd med kursansvarig. Inom ramen för den valbara litteraturen ska väljas nödvändig litteratur för arbete med VFU/fältstudier och fördjupning i valt funktionshinderområde.